

7. Krasnoshok I. P. (2011) Osoblyvosti systemy vykhovnoji roboty u vyshhomu navchaljnomu zakladi [Features of the system of educational work in higher educational institutions]. *Scientific notes*, vol. 93, pp. 83-88.

8. Lepekha I. O., Khomenko M. P., Nevmerzhyckyj O. V. (2015) *Vykhovna roboty u vyshhykh navchaljnykh zakladakh* [Educational work in higher educational institutions]. Kyiv: Aghroosvita. (in Ukrainian)

9. Osypova T. Ju., Bartenjeva I. O., Bila O. O. (2006) *Vykhovna roboty zi studentskoju moloddju* [Educational work with student youth]. Odessa: Feniks. (in Ukrainian)

10. Procenko O. V. (2014) Profesijna skladova vykhovnoji roboty u VNZ jak zasib motyvuvannja poza audytornoji dijalnosti studentiv [Professional component of educational work in higher educational institutions as a means of motivating students outside the classroom]. *Scientific notes of the Department of Pedagogy*, vol. 34, pp. 192-198.

11. Shherbanj P. (2005) Ukrajinsjka nacionaljna ideja i suchasni problemy vykhovannja uchnivskojji ta studentskoju molodi [Ukrainian National Idea and Modern Problems of Student and Student Youth Education]. *Higher Education of Ukraine*, vol. 4, pp. 226-232.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ОСВІТНІХ ОКРУГІВ

Морін О. Л.

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник лабораторії трудового виховання,
Інститут проблем виховання
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна*

Дієвим майданчиком для забезпечення професійної орієнтації учнів закладів загальної середньої освіти є освітні округи, які мають усі необхідні ресурси для її здійснення як комплексної системи форм, методів і засобів, спрямованих на активізацію особи в обгрунтованому професійному самовизначенні та трудовому становленні (Morin, 2018).

Засади здійснення професійної орієнтації учнівської молоді у діяльності освітніх округів складають наукові теорії і положення, які відображають вітчизняний досвід зі створення умов для обгрунтованого вибору особистістю професії, впливу системи ціннісних орієнтацій на її професійне самовизначення, форм і методів організації навчального процесу з метою підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення (Мельник Н., 2012; Осадчий І., 2012; Проскурнін В., 2008; Святенко О., 2010; Стилик В., 2012; Гуцан Л., Охріменко З., Пархоменко О., Гриценко Л., & Ткачук, І., 2016).

Метою виступу є розгляд аспектів забезпечення професійної орієнтації учнівської молоді в умовах функціонування освітніх округів.

Кожна особа має право здобувати початкову та базову середню освіту у найбільш доступних та наближених до місця її проживання закладах освіти. Однак це не обмежує право особи обрати інший, територіально віддалений, заклад освіти.

Згідно Ст. 13. Закону України «Про освіту», з метою забезпечення доступності повної загальної середньої освіти для осіб, які проживають на відповідній території, забезпечення всебічного розвитку особи, запровадження профільного навчання,

доцільного використання наявних ресурсів закладів освіти, та подальшої модернізації їх матеріально-технічної і навчально-методичної бази, створюється освітні округи як сукупність закладів освіти чи їхніх філій. До складу освітніх округів, чи їхніх філій, можуть входити, незалежно від типу та форми власності, заклади загальної середньої освіти, позашкільної освіти, культури, фізичної культури і спорту та міжшкільні навчально-виробничі комбінати, тощо (Zakon Ukrainy «Pro osvitu», 2017; Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, 2016).

Заклад загальної середньої освіти може входити до складу освітнього округу, чи отримати статус опорного. Опорні заклади освіти, це заклади загальної середньої освіти, що мають зручне розташування для підвезення з інших населених пунктів здобувачів освіти, забезпечені кваліфікованими педагогічними кадрами, мають сучасну матеріально-технічну і навчально-методичну базу та спроможні забезпечувати на належному рівні профільну освіту.

Крім того, у відповідному населеному пункті може утворюватися філія закладу освіти. Філія закладу освіти, це територіально відокремлений його структурний підрозділ, що не має статусу юридичної особи та діє на підставі положення, затвердженого засновником відповідного закладу на основі типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки (Zakon Ukrainy «Pro osvitu», 2017).

З урахуванням потреб і пропозицій територіальних громад, органи місцевого самоврядування різних адміністративно-територіальних одиниць, з метою наближення місця навчання здобувачів освіти до їхнього місця проживання, приймають спільне рішення про організацію забезпечення їхнього підвезення до нього і у зворотному напрямку (Zakon Ukrainy «Pro osvitu», 2017).

Найбільш дієвим засобом для забезпечення професійного самовизначення учнівської молоді, супроводу їх освітньої і професійної траєкторій є створення на базі опорних закладів, які включено до складу освітніх округів, «Ресурсних центрів професійної орієнтації». Аналіз практики функціонування означених ресурсних центрів засвідчив, найбільш ефективними методами роботи є профорієнтаційні курси за вибором; масові форми роботи (тематичні вечори, диспути, конференції, екскурсії, зустрічі з представниками різних професій тощо); проведення класних годин профорієнтаційного спрямування, батьківських зборів, консультування батьків з питань вибору професії їхніми дітьми; надання індивідуальних інформаційно-довідкових та професійних консультацій з використанням елементів психологічної підтримки тощо (Morin, 2018).

Висновок. Утворення освітніх округів дозволяє мати оптимальну структуру державно-громадського управління освітою на основі таких критеріїв: забезпечення рівного доступу споживачів до освітніх ресурсів і освітніх послуг; єдність регіонального освітнього простору; орієнтованість системи освіти на місцеві ринки праці.

Історична перспектива розвитку національної системи освіти полягає у забезпеченні процесів оптимізації, модернізації, трансформації та реформування освітнього середовища на рівні організації освітніх округів як інноваційної педагогічної системи відкритого типу. Подальше реформування державного управління освітою на засадах відкритості, демократичності, децентралізації, оновлення змісту освіти, реального залучення громадськості до управління як рівноправного партнера допоможе вирішити проблему набуття українським суспільством статусу суспільства, що навчається (Morin, 2018).

Особистісно орієнтовані виховні технології, які побудовані на основі означеної парадигми, визначають методи і техніки, що регулюють перебіг професійного самовизначення учнівської молоді, встановлюють для кожної особистості

індивідуальний вектор майбутнього, смисли, які детермінують конкретні етапи життєвого шляху, напрями її майбутньої професійної діяльності.

Методологія професійного самовизначення учнівської молоді базується на ідеї І. Беха про особистісно орієнтовану парадигму виховного процесу, опису методів і технік його забезпечення.

Особистісно орієнтована парадигма виховного процесу забезпечує узгодження факторів зовнішнього педагогічного впливу на учнівську молодь, спонукає і мотивує її до самопізнання, самооцінки, самовизначення та самовдосконалення, дійсно збагачує підростаючу особистість вищими смислами життя з метою постійного утвердження їх у власній діяльності та поведінці.

Особистісно орієнтовані виховні технології, які побудовані на основі означеної парадигми визначають методи і техніки, що регулюють перебіг професійного самовизначення учнівської молоді, встановлюють для кожної особистості індивідуальний вектор майбутнього, визначають особистісні смисли, які детермінують конкретні етапи життєвого шляху особистості, напрями її майбутньої професійної діяльності (Bekh, 2015).

Варто зазначити, нині на часі теоретичне осмислення й інтенсивне впровадження у виховну практику гуманістично-орієнтованих розвивальних моделей виховання. Вони мають функціонувати на засадах виховання духовної особистості. Тому подальших наукових пошуків потребує оновлення теоретико-методологічної основи діялісно-спрямованих моделей виховання. Свого часу вони дійсно були доволі затребуваними на вимогу тодішніх соціально-ідеологічних реалій. В ті часи у життєдіяльності людини визначальною була виключно трудова діяльність, а ідеалом зрілості особисті вважалася готовність до ефективної праці та наявність відповідних моральних якостей, нажаль далеких від вищих ціннісних утворень (Bekh, 2018).

Література:

1. Bekh I.D. (2018). Osobystistj na shljakhu do dukhovnykh cinnostej [Personality on the path to spiritual values]. Monohrafiya. Kyjiv-Chernivci. «Bukrek».
2. Bekh I.D. (2015). Vybrani naukovi praci [Selected scientific works]. Vyhovannja osobystosti. (Т. 1, 2). Chernivci: Bukrek.
3. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine «On Education»] (2017). Vidomosti Verkhovnoji Rady (VVR). 38-39, 380
4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vnesennja zmin do Polozhennja pro osvitnij okruh» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Amendments to the Provisions on the Educational District»], vid 27 serpnja 2010 r. #777 (2016). Oficijnyj visnyk Ukrainy. 6, 626.
5. Vidnichuk M., & Meljnyk N. (2010). Osvitni okrughy [Educational districts]. Shkilnyj svit.
6. Ghryghor'jeva O.V. (2012). Ghotovnistj pedagoghichnykh pracivnykiv do innovacijnoji dijalnosti v umovakh osvitnjogho okrughu [Readiness of pedagogical workers for innovative activity in the educational district]. Osvitnij prostir. Ghlobalni, regionalni ta informacijni aspekty: naukovo metodychnyj zhurnal. Chernivci: «Cheremosh». 10, 16-24.
7. Ghucan L.A., Morin, O. L., Okhrimenko, Z. V., Parkhomenko, O. M., Ghrycencok, L. I., & Tkachuk, I. I. (2016). Profesijne samovyznachennja uchnivskojki molodi v umovakh osvitnjogho okrughu [Professional self-determination of pupils in the conditions of the educational district]. (Monohrafiya). (Red.). O. L. Morin. Kharkiv: «Drukarnja Madryd».
8. Kirishko L.M. (2014). Stanovlennja systemy naukovo metodychnoji roboty osvitnikh okruhiv [Formation of the system of scientific and methodological work of educational districts]. Zavuchu, use dlja roboty. 5-6, 18-21.

9. Meljnyk N. A. (2012). Upravlinnja osvitim okrughom: teoretychnyj aspekt [*Management of the educational district: the theoretical aspect*]. Naukovo-metodychnyj posibnyk. Rivne.
10. Morin O.L. (2018). Profesijne samovyznachennja uchnivskoji molodi v umovakh osvijnogho okrughu [*Professional self-determination of pupils in the conditions of the educational district*]. Zb. nauk. pracj. «Teoretyko-metodychni problemy vykhovannja ditej ta uchnivskoji molodi». Ivano-Frankivsk. «NAIR». 22, 232-247.
11. Osadchij I. Gh. (2012). Osvitnij okruh: teoretyko tekhnologhichni zasady efektyvnogho upravlinnja [Educational district: the theory of technological principles of effective management]. Narodna osvita. 3(18).
12. Proskunin V. V. (2008). Orghanizacijno pedagoghichni umovy dijajnosti osvitiikh okrughiv na reghionalnomu rivni [*Organizational pedagogical conditions of activity of educational districts at the regional level*]. (Dys. kand. ped. nauk). Lughansjk. Lughanskyj nacionalnyj universytet im. T. Gh. Shevchenka.
13. Svjatenko O. (2010). Porjadok stvorennja ta osnovni zavdannja osvijnogho okrughu [The order of creation and the main tasks of the educational district]. Praktyka upravlinnja zakladom osvity. 11, 23-25.
14. Stylyk V. B. (2012). Orghanizacija naukovo metodychnoji roboty z kerivnykamy ta pedagoghichnymy kadramy na etapi stvorennja osvitiikh okrughiv [Organization of scientific and methodological work with leaders and pedagogical staff at the stage of creation of educational districts]. Osvitni okrughy jak chynnyky modernizaciji reghionalnoji systemy osvity. Cherkasy: «Vyd-vo ChoIPOP».

INTERIORIZATION OF SOCIAL IDEALS AS A MECHANISM OF SOCIALIZATION OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Pavliuk O. I.

*Associate Professor of the Psychology and Philosophy Department
Higher State Educational Establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University»
Chernivtsi, Ukraine*

Socialization of personality is one of the first issues that arise in society in the process of preparing young people for their adult life. Formation of personality is a complex process of accustoming the individual to a social being, that is, its socialization. Socialization covers all social processes through which the individual acquires certain knowledge, norms, values, which allow him to be a full member of society.

The process of socialization of the individual is carried out through certain mechanisms. The psychological mechanisms of socialization are imitation and identification. T. Parson applied these concepts in the sociological theory of social action. The scientist defined imitation as a process of assimilating the elements of culture (special knowledge, skills, images) by imitation. Identification expresses the relation to the social world, the adoption of values (Mishchuk, Golovanova, Bilousova, 2003).

Social and psychological mechanisms of socialization of students of higher educational establishments are revealed in the process of identification and interiorization (Lukashevych, 1998). Identification is the process of identifying an individual oneself with other people, a group, a cell that helps to master various types of activities, to assimilate social norms and values, and to master social roles. There are three forms of identification: 1) direct emotional identification with